

दर्जेदार मराठी चित्रपट निर्मितीसाठी
प्रोत्साहन देण्यासाठी अर्थसहाय्य मंजूर
करणे व पास्तोषिक देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,

शासन निर्णय क्र. मचिअ-२००४/ प्र.क्र. ३०५ / सांका-१.

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक: ११ ऑक्टोबर, २००५.

- पहा:-** १) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग
क्रमांक: मचिअ-१०९६/ प्र.क्र.४३४/ सांका-२, दिनांक २७ नोव्हेंबर, १९९७,
दि. १० मार्च, १९९८, दि. १० डिसेंबर, १९९८.
२) शुध्दीपत्र, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग
क्रमांक: मचिअ-२००१/ प्र.क्र.९५/ सांका-२, दिनांक ७ जानेवारी, २००३.
३) शुध्दीपत्र, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग
क्रमांक: मचिअ-२००३ / प्र.क्र.३०५/ सांका-२, दिनांक ६ नोव्हेंबर, २००३.

पार्श्वभूमी:- शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्र.
मचिअ-१०९६/ प्र.क्र.४३४ / सांका-२, दिनांक २७ नोव्हेंबर, १९९७, अन्वये दर्जेदार मराठी
चित्रपट निर्मितीसाठी अर्थसहाय्य देण्याची योजना कार्यान्वित करण्यात आली आहे. आणि
समक्रमांक दि. १० मार्च, १९९८, दि. १० डिसेंबर, १९९८, तसेच सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक
कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्र.मचिअ-२००१/ प्र.क्र.९५/ सांका-२, दिनांक ७ जानेवारी,
२००३ आणि शुध्दीपत्र, क्रमांक: मचिअ-२००३ / प्र.क्र.३०५/ सांका-२, दिनांक ६ नोव्हेंबर,
२००३ अन्वये त्यात वेळोवेळी दुरुस्त्या करण्यात आलेल्या आहेत. आता या योजनेमध्ये कालानुरूप
बदल करणे आवश्यक ठरले आहे. मराठी चित्रपट व्यवसायाचा विकास होण्यासाठी सर्वतोपरी
सहाय्य करण्याबाबत शासनाचे धोरण नेहमीच अनुकूल व सहाय्यकारी राहिले आहे. त्यानुसार
दर्जेदार मराठी चित्रपटांना उत्तेजन देण्याच्यादृष्टीने शासनाने आतापर्यंत यासंदर्भात वरील
अनुक्रमांक १, २ व ३ येथील निर्गमित केलेले आदेश अधिक्रमित करून ही योजना सुधारित स्वरूपात
या आदेशाच्या दिनांकापासून अंमलात आणण्यात येत आहे.

शासन निर्णय:-

१. याच घोरणानुसार शासन आता खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे:-

- १) बापुडे निर्माण होणा-या सर्व मराठी चित्रपटांना करमणूक कर पूर्णपणे माफ करण्यात येत आहे.
- २) पहिला मराठी चित्रपट स्वयच्छावर (म्हणजे राज्य शासनाकडून वित्तीय सहाय्य न घेता) निर्माण केल्यानंतर दुस-या मराठी चित्रपटाच्या निर्मितीसाठी कमाल रु. २०.०० लाखा पर्यंत अर्धसहाय्य दिले जाईल. तसेच या चित्रपटाकडे खालील अत्याधुनिक तांत्रिक बाबींचा वापर करून संपूर्ण चित्रपटाचा तांत्रिक दर्जा आणि एकूण निर्मिती मूल्ये अत्युच्च दर्जाची असणाऱ्या चित्रपटाच्या निर्मात्या संस्थेस बांशिदास जादा रुपये १०.०० लाख म्हणजेच एकूण कमाल रुपये ३०.०० लाखांपर्यंत अनुदान अनुज्ञेय राहिल. तथापी या चित्रपटांचे चित्रिकरण चित्रनगरी, गोरेगाव, मुंबई व चित्रनगरी महामंडळ, कोल्हापूर येथे झाले असेल त्यानाच वर नमूद केल्याप्रमाणे रुपये २०.०० लाख व रुपये ३०.०० लाखाचे अर्धसहाय्य अनुज्ञेय होईल. आणि ज्या चित्रपटांचे चित्रिकरण वरील दोन्ही चित्रनगरी व्यतिरिक्त इतर ठिकाणी होईल त्या चित्रपटांना रुपये २०.०० लाखा ऐकजी रुपये १५.०० लाख व रुपये ३०.०० लाखा ऐकजी रुपये २५.०० लाख अर्धसहाय्य अनुज्ञेय होईल.

i) ३५ मि.मि.पिक्चर निगोटिङ्गचा वापर

ii) डिजिटल सराऊंड साऊंड (उपा.डॉल्बी/डि.टी.एस.इ.)

- ३) ज्या संस्थेची पहिली चित्रपट निर्मिती आहे परंतु त्यास केंद्र / राज्य शासन पुरस्कृत राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार प्राप्त झालेला आहे अथवा ज्या चित्रपटाची निवड केंद्र/राज्य शासन मान्यताप्राप्त राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय

चित्रपट महोत्सवाच्या पॅनोरामा सेक्शन मध्ये करण्यात आलेली आहे, त्या चित्रपटांना वा योजने अंतर्गत पात्र समजण्यात येईल.

मात्र केवळ खाजगी संस्थांनी, वाहिनांनी दिलेले पुरस्कार प्राप्त

चित्रपट वर प्रमाणे पात्र ठरणार नाहीत.

- ४) स्वयच्छावर पहिला मराठी चित्रपट निर्माण केल्वावर दुस-वा दर्जेदार चित्रपटाच्या निर्मितीसाठी कमाल रुपये २० लक्ष अर्धसहस्र. सिवाय आधुनिक तांत्रिक बाबींचा वापर करून उच्च तांत्रिक दर्जा व अत्युच्च निर्मिती मूल्य असणा-या चित्रपटासाठी जादा रुपये १० लक्ष म्हणजे एकूण कमाल रुपये ३० लक्ष पर्यंत अनुदान मंजूर करणे. हे अनुदान दोन हप्त्यात खालील प्रमाणे राईल.

१) १/२ भागाचे चित्रीकरण झाल्वावर, समितीने छाननी केल्वावर चित्रपटाची शिफारस केल्वास पहिल्या हप्त्याची रक्कम रुपये ५ लक्ष.

२) चित्रपटाचे संपूर्ण चित्रीकरण झाल्वावर सेन्सॉरचे प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्वावर चित्रपट प्रदर्शित झाल्वावर व लेखा हिशेब पूर्ण झाल्वावर पश्चिम समिती जो चित्रपटाचा दर्जा ठरवेल त्यानुसार उर्वरीत रक्कम अदा करण्यात येईल.

अ दर्जा दिल्वावर एकूण रुपये २०/३० लक्ष.
पहिल्या हप्त्याची रक्कम धरून

ब दर्जा दिल्वास रुपये १५ लक्ष.
पहिला हप्ता धरून.

क दर्जा दिल्वास रुपये ५ लक्ष
पहिला हप्ता धरून.

- ५) केंद्र/राज्य शासन पुरस्कृत राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय पातळीवर पास्तोषिक मिळविलेल्या तसेच केंद्र/राज्य शासन मान्यताप्राप्त राष्ट्रीय/ आंतरराष्ट्रीय चित्रपट

महोत्सवाच्या पॅनोरमा सेक्शनसाठी निवडलेल्या मराठी चित्रपटांना प्रत्येकी रु.१.०० लाखाचे रोख बक्षिस आणि मानधन देऊन राज्य शासनातर्फे गौरव केला जाईल.

२. कस्माफीचा निर्णय:- चापुडे निर्माण होणा-या सर्व मराठी चित्रपटांना शासन करमणूक कर पूर्णपणे माफ करित आहे. याबाबत शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक: ककमा-१०९७/प्र.क्र.२९३/सांका-२, दिनांक ११ नोव्हेंबर, १९९७ रोजी चापुर्वाच निर्गमित करण्यात आला आहे.

३. अर्थसहाय्य योजना:-

(i) पहिला मराठी चित्रपट स्वबळवर (म्हणजे राज्य शासनाकडून अर्थसहाय्य न घेता) निर्माण केल्यानंतर ज्या चित्रपट निर्मात्यांनी दि. ३०.४.१९९७ नंतर दुसरा किंवा त्यापुढील मराठी चित्रपट निर्माण केला आहे अशा चित्रपटांच्या निर्मात्यांसाठी निर्मात्याला कमाल रुपये २०.०० लाखापर्यंत शासन अर्थसहाय्य देईल. तसेच या चित्रपटांपैकी खालील अत्याधुनिक तांत्रिक बाबींचा वापर करून संपूर्ण चित्रपटाचा तांत्रिक दर्जा आणि एकूण निर्मिती मूळचे अत्युच्च दर्जाची असणाऱ्या चित्रपटाच्या निर्मात्यांस याशिवाय जादा रुपये १०.०० लाख म्हणजेच एकूण कमाल रुपये ३०.०० लाखांपर्यंत अनुदान अनुज्ञेय राहिल. तथापी या चित्रपटांचे चित्रिकरण चित्रनगरी, गोरेगांव, मुंबई व चित्रनगरी महामंडळ, कोल्हापूर येथे झाले असेल त्यानाच वर नमूद केल्याप्रमाणे रुपये २०.०० लाख व रुपये ३०.०० लाखाचे अर्थसहाय्य अनुज्ञेय होईल. आणि ज्या चित्रपटांचे चित्रिकरण वरील दोन्ही चित्रनगरी व्यतिरिक्त इतर ठिकाणी होईल त्या चित्रपटांना रुपये २०.०० लाखा ऐवजी रुपये १५.०० लाख व रुपये ३०.०० लाखा ऐवजी रुपये २५.०० लाख अर्थसहाय्य अनुज्ञेय होईल.

i) ३५ मि.मि.पिक्चर निगोटिकचा वापर

ii) डिजिटल सराऊंड साऊंड (उदा.डॉल्बी/डि.टी.एस.इ.)

- (ii) ही योजना महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव (पूर्व), मुंबई-४०० ०६५ यांचेमार्फत राबविली जाईल.
- (iii) सुपासित योजनेची रुपरेषा व नियम परिशिष्ट "अ" मध्ये देण्यात आले आहेत.
- (iv) ह्या योजनेखाली मराठी चित्रपट निर्मात्यांनी परिशिष्ट "ब" मधील अर्जात सर्व माहिती भरून तो आवश्यक त्या प्रमाणपत्रांसह व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास, महामंडळ, दादासासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव (पूर्व), मुंबई-४०० ०६५ यांच्याकडे सादर करावा.
- (v) अर्थसहाय्यासाठी आलेल्या सर्व अर्जांची छाननी सह व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळाने यांनी करावी आणि निकषात पूर्णपणे बसणारे अर्ज आणि निर्मात्यांनी सादर केलेला चित्रपटाच्या प्रिंटस् अथवा कॅसेटस् इत्यादी शासनाने गठीत केलेल्या चित्रपट परिष्करण समिती पुढे सादर करावे. चित्रपट परिष्करण समितीने केलेल्या शिफारशी महामंडळाने अंतिम मान्यतेसाठी व अर्थसहाय्य मंजूर करण्यासाठी शासनाकडे पाठवाव्यात.
- (vi) ज्या मराठी चित्रपट निर्मात्यांचा अर्ज वित्तीय सहाय्यासाठी स्वीकारला जाईल अशा पात्र मराठी चित्रपट निर्मात्यास परिशिष्ट "अ" मध्ये नमूद केलेल्या अटी व शर्तीनुसार चित्रपट परिष्करण समितीने केलेल्या शिफारशी लक्षात घेऊन अर्थसहाय्य मंजूर करण्याचे अंतिम अधिकार शासनाकडे राहतील.
- (vii) ही योजना राबविण्यासाठी आवश्यक तो निधी शासनाच्या वतीने संचालक, सांस्कृतिक कार्य, महाराष्ट्र राज्य यांचेमार्फत महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळाकडे " २२०५- कला व संस्कृती - १०२- कला व संस्कृती यांचे प्रचालन- (०३) (०७) मराठी चित्रपट निर्मितीस सहाय्यक अनुदान (२२०५ ११० ४) - ४१ सहाय्यक अनुदान" या लेखाशिर्षाखाली निधी उपलब्ध

करून देण्यात येईल. या योजनेसाठी आहरण व संचितरण अधिकारी तसेच नियंत्रण अधिकारी म्हणून संचालक, सांस्कृतिक कार्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई हे राहतील. या अर्थसहाय्यातून मराठी चित्रपट निर्मात्यांना मंजूर करावयाच्या अर्थसहाय्याव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही बाबींवर महामंडळ खर्च करू शकणार नाही.

(viii) या योजनेतर्गत मराठी चित्रपटासाठी कमाल रुपये २०/३० लाखापर्वत किंवा चित्रपटाच्या निर्मितीसाठी झालेला खर्च यापेकी जी रक्कम कमी असेल ती रक्कम मंजूर करण्यात येईल.

(ix) शासनाद्वारे महामंडळाकडे दिलेल्या अनुदानाच्या रक्कमेबाबत सविस्तर माहिती व विनियोजन प्रमाणपत्र, दाखला, शासनाकडून वेळेवेळी विहित केलेल्या मुदतीत विहित नमुन्यात सादर करणे आवश्यक आहे. वित्तीय वर्षाच्या अखेर शिल्लक राहिलेली रक्कम महामंडळाने शासनाकडे प्रत्यापित करणे आवश्यक आहे.

(x) ही योजना राबविण्यासाठी व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव (पूर्व), मुंबई-४०० ०६५ यांनी नवीन वित्तीय वर्ष सुरु झाल्यापासून दोन महिन्यांच्या आत मागील वित्तीय वर्षात अदा करण्यात आलेल्या अनुदानाबाबतची माहिती विहित नमुन्यात शासनास सादर करावी.

दरवर्षी व्यवस्थापकीय संचालकांनी या योजनेतर्गत पुढील वित्तीय वर्षात आवश्यक असलेल्या अंदाजित निधीबाबत शासनास ऑगस्ट अखेर अहवाल पाठवावा. सांस्कृतिक कार्य विभागाने या निधीची तरतूद त्यांच्या अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकात करावी.

४. गौख बक्षिस योजना:-

ज्या मराठी चित्रपटांना राज्य / केंद्र शासन पुरस्कृत राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय पारितोषिक मिळाले आहे किंवा ज्या चित्रपटांची कोणत्याही केंद्र/राज्य शासन मान्यताप्राप्त राष्ट्रीय/ आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवाच्या पॅनोरामा सेक्शनमध्ये निवड झाली आहे अशा चित्रपटांना एच-1187 -34

शासनातर्फे प्रत्येकी रुपये १.०० लाखाचे रोख पुरस्कार दिले जाईल. या पुरस्काराची रक्कम खालीलप्रमाणे वितरित केली जाईल.

- अ) पुरस्कार विजेत्या चित्रपटाच्या निर्माता व दिग्दर्शक यांना प्रत्येकी रु.५० हजार इतकी रक्कम दिली जाईल.
- ब) जर पुरस्कार विजेत्या चित्रपटाचे निर्माते एकापेक्षा अधिक असतील तर पुरस्काराची रक्कम समप्रमाणात विभागून दिली जाईल. त्याचप्रमाणे दिग्दर्शक एकापेक्षा अधिक असल्यास दिग्दर्शकास मिळणा-या पुरस्काराची रक्कमदेखील समप्रमाणात विभागून दिली जाईल.
- क) सदर पुरस्कार रिमोक असलेल्या, डब केलेल्या अथवा सबटायटल केलेल्या मराठी चित्रपटांना मिळणार नाही.
- ड) या योजनेतर्गत केंद्र / राज्य शासन पुरस्कृत राष्ट्रीय/ आंतरराष्ट्रीय पास्तोषक प्राप्त झालेल्या किंवा ज्या चित्रपटाची कोणत्याही केंद्र/राज्य शासन मान्यताप्राप्त राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवाच्या पॅनोरमा सेक्शनमध्ये निवड झाली असेल अशा मराठी चित्रपट निर्मात्यांना संचालक, सांस्कृतिक कार्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडे योग्य त्या प्रमाणपत्रासह अर्ज सादर करता येईल.
- इ) असे पुरस्कार महाराष्ट्र राज्य मराठी चित्रपट महोत्सव समारंभात दिले जातील.
- ई) यासाठी संचालक, सांस्कृतिक कार्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना आह्वान व संचितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून त्यांना या संबंधीत दायकावर स्वाक्षरी करण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे.
- फ) यासाठी होणारा खर्च " २२०५- कला व संस्कृती- १०२ - कला व संस्कृती यांचे प्रचालन- (०३)(०७)- मराठी चित्रपट निर्मितीस सहाय्यक अनुदान (२२०५ ११० ४) -४१ सहाय्यक अनुदाने " या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येऊन तो खर्च त्या-त्या वर्षी मंजूर केलेल्या आर्थिक तक्तूदीतून भागविण्यात यावा.

५. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने वित्त विभागाच्या अनी. संदर्भ क्रमांक: ६०४/०५/व्य-१४, दिनांक १.१०.२००५ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

मीना जोशी

(मीना जोशी)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव.
मा. राज्यमंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव.
महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा परीक्षा/ लेखा अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर.
अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई.
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
सर्व विभागीय आयुक्त.
सर्व जिल्हाधिकारी.
महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
संचालक, सांस्कृतिक कार्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास
महामंडळ, दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगांव (पुर्व) मुंबई-४०० ०६५.
सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व वि.स. विभागातील सर्व अधिकारी,
मंत्रालय, मुंबई.
अध्यक्ष, अखिल भारतीय मराठी चित्रपट महामंडळ, रवींद्र नाट्यमंदिर, रुम नं.१६,
प्रभादेवी, मुंबई- २५.
अध्यक्ष, अखिल भारतीय मराठी चित्रपट निर्माता मंडळ, ई-२, नाझ सिनेमा,
डॉ.भडकमकर मार्ग, मुंबई-४.
निवड नसती, का. सांका.-१.

परिशिष्ट "अ"

सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: मधिअ-२००४/प्र.क्र. ३०५ / सांका-१

दिनांक ११ ऑक्टोबर २००५ चे सहपत्र.

मराठी चित्रपटासाठी वित्तीय सहाय्य देण्याबाबतचे नियम:-

१. या नियमात प्रतिकूल व संदर्भरहित नसेल तर खालील शब्दांच्या व्याख्या पुढील प्रमाणे असतील

१) महामंडळ म्हणजे

महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ (मर्यादित),
दादासाहेब फाल्के चित्रनगरी, गोरेगाव (पूर्व), मुंबई-४०००६५.

२) मराठी चित्रपट निर्माता म्हणजे ज्या चित्रपट निर्मिती संस्थेने

अ) भारतीय चित्रपट सेन्सॉर बोर्डाने प्रमाणित केलेल्या मराठी चित्रपटांकरीता निर्माता/ दिग्दर्शक म्हणून ज्यांनी चित्रपट निर्मिती केली आहे, अथवा यापूर्वी केंद्र / राज्य शासन पुस्कृत राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार प्राप्त चित्रपटांची निर्मिती केली आहे, अथवा ज्या चित्रपटाची निवड केंद्र/राज्य शासन मान्यताप्राप्त राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवाच्या पॅनोरमा सेक्शन मध्ये झाली आहे अशा चित्रपटाची निर्मिती केली आहे, अशा चित्रपट संस्थेचे मालक अथवा जर अशी चित्रपट निर्मिती संस्था ही भागीदारी संस्था असेल तर भागिदारांपैकी कोणीही एक भागीदार, जे या योजनेखाली करावयाच्या अर्जावर स्वाक्षरी करतील अशी व्यक्ति अथवा अशी चित्रपट निर्मिती संस्था जर सहकारी संस्था असेल तर अशा संस्थेचे अध्यक्ष अथवा कार्यकारी संचालक अथवा जर अशी चित्रपट निर्मिती संस्था ही उपरोक्त व्यतिरिक्त कोणत्याही वेगळ्या प्रकारची संस्था असेल तर अशा संस्थेच्यावतीने जी व्यक्ति या योजनेखाली करावयाच्या अर्जावर स्वाक्षरी करेल अशी व्यक्ती.

मात्र १) अशा प्रकारे निर्माता म्हणून अर्ज करण्याच्या व्यक्तीला महाराष्ट्रात किमान १५ वर्षे वास्तव्य केल्याबद्दलचे सक्षम प्राधिकार्याचे प्रमाणपत्र (Domicile Certificate) सादर करणे आवश्यक राहिल.

२) तसेच अशा प्रकारे निर्माता म्हणून अर्ज करण्याच्या व्यक्तीला ती किमान पाच वर्षे चित्रपट व्यवसायात निर्माता/दिग्दर्शक या नात्याने कार्यरत आहे याबाबत अखिल भारतीय मराठी चित्रपट महामंडळचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.

३) व्यवस्थापकीय संचालक म्हणजे-

महाराष्ट्र चित्रपट संग्रामी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगांव(पूर्व), मुंबई-४०००६५ चे व्यवस्थापकीय संचालक.

४) पट्टिण समिती म्हणजे-

चित्रपटाची कथा, पटकथा, संवाद इत्यादी बाबी आणि चित्रपटाच्या अन्य तांत्रिक बाबींचे पट्टिण करण्यासाठी शासनाने गठीत केलेली समिती.

५) चित्रपट निर्मितीचा खर्च-

चित्रपट निर्मितीचा एकूण खर्च म्हणजे खाली दर्शविलेल्या अ, ब, क आणि ड येथील बाबींची एकूण बेरीज.

अ) खाली दिलेल्या बाबींवर होणारा खर्च विचारात घेण्यात येईल.

- १) कथा, पटकथा आणि संवाद,
- २) गाणे,
- ३) निर्मिती व प्रकाशन,
- ४) कलाकार मानधन
- ५) संगीत,

- ६) कला चिम्बर्शन : सेट्स, डिझाईन व निर्माती या बरीस खर्च.
  - ७) चित्रपट व प्रयोगशाळा याबरील खर्च- एकूण १२ प्रतीसाठी,
  - ८) स्टुडिओ भाडे.
  - ९) यंत्रसामुग्री भाडे.
  - १०) वीज,
  - ११) मेकअप, प्रसाधन सामुग्री व आभूषणे,
  - १२) संकलन (एडिटिंग)
  - १३) रेकॉर्डिंग व पुन्हा रेकॉर्डिंग (रिरेकॉर्डिंग)
  - १४) विमा,
  - १५) सेन्सॉर खर्च.
- ब) चित्रणाच्या अगोदर जाहिरातीवर होणा-या प्रत्यक्ष खर्चाच्या १० टक्के.
- क) वाहतुक, प्रवास व लोकेशनवर होणा-या प्रत्यक्ष खर्चाच्या ७५ टक्के.
- ख) वरील अ + ब + क च्या स्वकमेवर अधिक १० टक्के.
- ६) प्रयोगशाळा - प्रयोगशाळा म्हणजे चित्रिकरण केलेल्या फिल्मवर प्रक्रीया करणारी संस्था (Film Processing Laboratory)

२.

नियम १ मध्ये निर्देशित केलेल्या या व्याख्येत बसणा-या पात्र मराठी चित्रपट निर्माता / निर्माती यांनी या शासन निर्णयाच्या परिशिष्ट "ब" प्रमाणे सविस्तर माहिती देऊन व आवश्यक असलेली सर्व कागदपत्रे व दाखले, नवीन चित्रपटाची कथा, पटकथा / संवाद सुस्पष्ट व मोठ्या अक्षरात टंकलिखित केलेल्या १० प्रतीसह जोडून आपले अर्ज व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, चित्रनगरी, गोरेगांव (पूर्व), मुंबई-४०० ०६५

बांध्याकडे सादर करावेत. अशा अर्जाची छाननी महामंडळाने करून नियमाप्रमाणे पात्र अर्ज आणि चित्रपटाच्या प्रिन्टस्/क्लिडिओ कॅसेटस् इत्यादी सह चित्रपट परिक्षण समिती पुढे विचारार्थ सादर करावेत.

अर्ज रुपये ३००/- (रुपये तीनशे फक्त) अथवा शासनाने वेळोवेळी निर्धारित केल्याप्रमाणे शुल्क भरल्यावर महामंडळकडून मिळतील.

३. चित्रपट परिक्षण समितीने, तयार झालेला चित्रपट पाहून आणि त्यासोबत कथा, पटकथा व संवादाची छाननी करून पात्र ठरलेल्या चित्रपटांची यादी वित्तीय सहाय्यासाठी व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव (पूर्व), मुंबई-४०० ०६५ यांच्याकडे त्यांच्या शिफारशीसह पाठवावी.

४. या प्रयोजनासाठी शासनाने गठीत केलेल्या चित्रपट परिक्षण समितीसाठी अर्जदाराने धित्रीकरण केलेल्या भागाचे (रिळांचे) परिक्षण करण्याची व्यवस्था व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव, मुंबई-४०० ०६५ यांनी करावी.

५. मंजूर रकमेचा विनियोग संबंधित चित्रपट निर्मात्याने पूर्णपणे चित्रपट निर्मितीसाठीच करावा. तसे केल्याबाबतचे सनदी लेखापालांचे प्रमाणपत्र आवश्यक त्या लेखांच्या प्रतीसह (Profit & Loss Account & Balance Sheet) निर्मात्याने व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव, मुंबई-४०० ०६५ यांना सादर केले पाहिजे. तसे न केल्याचे आढळून आल्यास अनुदानाचे पुढील हप्ते देण्यात येणार नाहीत. तसेच दिलेली रक्कम शासनाने वेळोवेळी ठरवून दिलेल्या पद्धती प्रमाणे नियमानुरूप आणि /अथवा त्या निर्मात्याकडून महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियमातील तरतुदीनुसार वसूल केली जाईल. व या संदर्भात

71Gr.

निर्मात्याकडून बंधपत्राद्वारे सहमती पत्र स्टॅप पेपरवर अर्धसहाय्य मंजूर करण्यापूर्वी घेण्यात यावे.

६. इतर भाषेतील (रिमेक), संवादांतरीत (डब) किंवा सबटायटल केलेले चित्रपट या योजनेतर्गत अर्धसहाय्यासाठी पात्र समजले जाणार नाहीत.

७. अर्जदारांना एकूण देय असलेले अर्धसहाय्य झालीलप्रमाणे वितरीत केले जाईल:-

अ) शिफारस प्राप्त दर्जेदार मराठी चित्रपटासाठी रुपये २०/३० लाखापर्यंत किंवा चित्रपटाच्या निर्मितीसाठी झालेला खर्च यापैकी जी रक्कम कमी असेल ती रक्कम मंजूर करण्यात येईल.

ब) वरील रक्कम एकूण दोन हप्दांमध्ये झाली दर्शविल्याप्रमाणे देण्यात येईल:-

१) नवीन चित्रपटांच्या प्रस्तावित लांबीच्या १/२ भागाचे चित्रीकरण अंतिम स्वरूपात पूर्ण करून, प्रयोगशाळेचे प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर त्याची छाननी चित्रपट परिक्षण समितीने करावी. तसेच झालेल्या चित्रिकरणाचे परिक्षण करावे. त्याबाबत समितीने शिफारस केल्यानंतर पहिला हप्ता रुपये पाच लाख फक्त.

२) चित्रपटाचे संपूर्ण चित्रिकरण पूर्ण करून चित्रपटाकरीता सेन्सॉरचे प्रमाणपत्र मिळवून निर्मात्यांनी चित्रपट प्रदर्शित करून प्रदर्शनाचे प्रमाणपत्र, जाहिरातीचे कात्रण, तसेच सनदी लेखापालांनी प्रमाणित केलेले हिशोब त्यांच्या प्रमाणपत्रासह सादर केल्यानंतर आणि संपूर्ण चित्रपटाचे परिक्षण समितीने करून त्याबाबत शिफारस केल्यानंतर दुसरा आणि शेवटचा हप्ता रुपये पंधरा/पंचविस लाख फक्त.

३) चित्रपट निर्मात्याला १/२ चित्रपट पूर्णपणे तयार झाल्यानंतरच या योजनेखाली अर्ज करता येईल.

४) अर्ज केल्याच्या दिनांकापासून दोन वर्षांच्या मुदतीनंतर किंवा पहिला हप्ता दिल्याच्या दिनांकापासून एक वर्षाच्या मुदतीनंतर, यापैकी जे नंतरचे असेल त्या मुदतीत चित्रपट पूर्ण करून प्रदर्शित करणे निर्मात्यावर बंधनकारक राहील. जर दर्शविलेला दुसरा व शेवटचा हप्ता हा त्या मुदतीनंतर दिला जाणार नाही.

जर चित्रपट वरील मुदतीत पूर्ण करण्यात आला नाही तर या योजनेखाली या चित्रपटांकरिता दिलेल्या अर्थसहाय्याची पहिल्या हप्त्याची स्वकम शासनाने वेळोवेळी ठरवून दिलेल्या पध्दतीप्रमाणे नियमानुरूप आणि /अथवा महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियमातील तरतुदीनुसार वसूल केली जाईल व यासंदर्भात निर्मात्याकडून बंधपत्राद्वारे सहमतीपत्र स्टॅम्पपेपरवर अर्थसहाय्य मंजूर करण्यापूर्वी घेण्यात यावे.

५) चित्रपट परिक्षण समितीने चित्रपट दर्जेदार ठरविल्यानंतर अनुदानाचा पहिला हप्ता रुपये ५.०० लाख असेल आणि चित्रपट परिक्षण समिती संपूर्ण चित्रपटांचे परिक्षण शेवटचा हप्ता वितरीत करण्यापूर्वी करून अशा चित्रपटांना 'अ', 'ब' अथवा 'क' यापैकी दर्जा बहाल करेल. या दर्जानुसार अंतिमतः देय असणाऱ्या अर्थसहाय्याच्या रकमा खालील प्रमाणे राहतील :

'अ' दर्जा प्राप्त चित्रपट - एकूण रुपये २०/३० लाख (पहिल्या हप्त्याची स्वकम धरून)

'ब' दर्जा प्राप्त चित्रपट - एकूण रुपये १५ लाख (पहिल्या हप्त्याची स्वकम धरून)

'क' दर्जा प्राप्त चित्रपट - एकूण रुपये ५ लाख (पहिल्या हप्त्याची स्वकम धरून)

चित्रपट परिक्षण समितीने उपरोक्त प्रमाणे केलेल्या शिफारशीच्या अनुषंगाने शासन अंतिम निर्णय घेईल आणि अर्थसहाय्य रकमांच्या वितरणाचे आदेश निर्गमित करेल.

६) उपरोक्त अट क्र. २ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे ज्या चित्रपटांना अंतिमतः

'क' दर्जा बहाल केला गेला असेल त्या संस्था/निर्माते पुढील वर्षामध्ये केव्हाही या योजनेखाली अर्थसहाय्यासाठी अर्ज करण्याकरीता पात्र असणार नाहीत.

८. या योजनेतर्गत एका मराठी चित्रपट निर्मात्याने निर्माण केलेल्या जास्तीत जास्त तीन मराठी चित्रपटांसाठी अर्थसहाय्याचा लाभ मिळू शकेल.
९. प्रत्येक चित्रपट निर्मात्याला एका वेळेस एकाच मराठी चित्रपटासाठी आणि तीन वर्षांतून एकदाच या योजनेखाली अर्थसहाय्य मिळू शकेल.
१०. "प्रथम येणाऱ्यास प्राधान्य" या तत्वावर हे अर्थसहाय्य, निधीच्या उपलब्धतेनुसार आणि चित्रपट परिषद समितीच्या शिफारशीनुसार वितरित केले जाईल.
११. उपरोक्त प्रत्येक हप्ता हा संबंधीत चित्रपटाच्या चित्रीकरणाबाबत प्रयोगशाळेत दिलेल्या प्रमाणपत्राची छाननी करूनच दिला जाईल.
१२. मंजूर केलेल्या अर्थसहाय्याच्या रकमेतून सेवाशुल्क म्हणून २ टक्के किंवा शासन वेळोवेळी ठरवेल ती रक्कम यज्ञा करून महामंडळ उर्वरित रक्कम चित्रपट निर्मात्याला अदा करेल. ही रक्कम महामंडळस सदर योजना राबविल्याबद्दल देय राहिल.
१३. चित्रपट निर्मात्यास महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासाहेब फाल्के चित्रनगरी, गोरेगांव (पूर्व), मुंबई - ४०० ०६५ यांचे बरोबर विहित नमुन्यात करार करावा लागेल.
१४. वरील सर्व किंवा कोणत्याही नियमात बदल करणे, सुधारणा करणे किंवा अर्थ लावणे याबाबतचे पूर्ण अधिकार शासनाला राहतील. या बाबत शासनाने दिलेले आदेश अंतिम आणि संबंधितांवर बंधनकारक राहतील.

परिशिष्ट "ब"

(सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: मचिअ-२००४/ प्र.क्र.३०५ / सांका-१.
दिनांक: ११ ऑक्टोबर, २००५ चे सहपत्र)

मराठी चित्रपट निर्मात्यांनी करावयाच्या अर्जाचा नमुना.

(अर्ज निर्मात्या संस्थेच्या लेटरहेडवर करण्यात यावा)

(अ) अर्ज तीन प्रतीत सादर करावा.

(ब) सर्व नावे पूर्ण लिहावीत.

(क) कथा/पटकथा आणि संवाद यांच्या प्रत्येकी दहा प्रती सादर कराव्यात.

-----प्रति,

व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ,
दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोंरेगाव (पूर्व),
मुंबई-४०० ०६५.

महोदय / महोदया,

मी / आम्ही ----- वा मराठी चित्रपटाच्या
निर्मितीसाठी अर्थसहाय्य मिळव्याकरिता अर्ज करीत आहे / आहोत.
आवश्यक तो तपशील खाली दिलेला आहे.

- १) अर्जदाराचे संपूर्ण नाव :-----
- २) अर्जदाराचा पत्ता व :-----
दूरध्वनी / फॅक्स क्रमांक /
'ई' मेल पत्ता :-----

(अर्जदार जर भागिदारी संस्था असेल तर सर्व भागीदारांची नावे, पत्ते आणि दूरध्वनी क्रमांक यांची यादी स्वतंत्रपणे जोडावीत. जर चित्रपट निर्मिती संस्था ही सहकारी संस्था असेल तर अध्यक्ष आणि कार्यकारी/व्यवस्थापकीय संचालक तसेच संचालक मंडळाच्या सर्व सभासदांची नावे, पत्ते व दूरध्वनी यांची यादी देणे बंधनकारक राहिल. तसेच जर अशी संस्था उपरोक्त व्यतिरिक्त कोणत्याही

वेगळ्या प्रकारची संस्था असेल तर अशा संस्थेच्या संचालक मंडळवरील अध्यक्षांसह सर्व सभासदांची नावे, पत्ते व दूरध्वनी यांची यादी देणे बंधनकारक राहील.)

- ३) चित्रपट निर्मिती संस्थेचे नांव आणि पत्ता :
दूरध्वनी क्रमांक/फॅक्स क्रमांक/इ मेल पत्ता
- ४) अर्जदार महाराष्ट्र राज्याचा पंधरा वर्षांपेक्षा : आहे / नाही
जास्त कालावधीचा रहिवासी आहे काय ? : जोडला आहे / नाही
असल्यास, त्याचा दाखला.
- ५) चित्रपटाच्या दिग्दर्शकाचे नाव :
- ६) चित्रपटाच्या संगीत-दिग्दर्शकाचे नाव :
- ७) चित्रपटातील कलाकारांची नावे :
अ) नायक :
ब) नायिका :
क) सहनायक :
उ) सहनायिका :
इ) इतर कलाकार :
- ८) अर्जदारास चित्रपटसृष्टीतील कोणत्या :
क्षेत्राचा पूर्वानुभव आहे ? किती वर्षांचा ?
- ९) जर अर्थसहाय्य मंजूर झाले तर : होय / नाही
चित्रपट सामुग्रीवर (चित्रफीत तसेच संस्थेच्या
मालकीची इतर मालमत्ता) चित्रपट प्रदर्शित
होईपर्यंत महामंडळाच्या (चित्रनगरी गोरगांव)
अधिकार राहील यास मी सहमत आहे.
(चित्रपट सामुग्री म्हणजे चित्रपटाची कथा, पटकथा, संवाद, संगीत, निगोटेक व पॉझीटिव्ह रश
प्रिंटस्, पोषाख, प्रसिध्दीचे साहित्य, १६ / ३५ एम. एम. चित्रपट निर्मितीच्या फिल्मस् आणि
चित्रपट निर्माता आणि चित्रपट संस्थेच्या मालकीची इतर मालमत्ता)

- ११) चित्रिकरणासाठी निवडलेल्या कथेची : होय / नाही
रुपरेषा / सारांश / उतारा (सिनोप्सीस)
च्या १० प्रती अर्जासोबत जोडल्या आहेत
काय ?
- १२) चित्रपटाची पटकथेच्या १० प्रती सोबत : होय/नाही
जोडलेल्या आहेत काय ?
- १३) चित्रपटाच्या संवादाच्या १० प्रती सोबत : होय/नाही
जोडल्या आहेत काय ?
- १४) चित्रपटाची प्रस्तावित लांबी : ----- मीटर्स
----- रिळ
- १५) चित्रपट निर्मितीसाठी येणारा : रुपये
अंदाजे खर्च.
त्यासाठी कशाप्रकारे भांडवल : i) स्वतःचे भांडवल : रुपये
उभारणी केली आहे / करणार आहे ? : ii) वित्तीय संस्थेकडून
मिळालेले / मिळणारे^U
कर्ज : रुपये
: iii) वितरक संस्थेकडून
मिळणारे सहाय्य : रुपये
: iv) अन्य संस्थेकडून
मिळणारे सहाय्य : रुपये
- एकूण : रुपये
- १६) अर्जदार निर्माता, वितरक / : होय / नाही
प्रदर्शक संस्थेचा सभासद आहे काय ?
असल्यास, संस्थेचा तपशील : -----
-----

१७) आतापर्यंत निर्माण केलेल्या चित्रपटांचा तपशिल केंद्र /राज्य शासन पुरस्कृत चित्रपट (राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार प्राप्त चित्रपट अथवा केंद्र / राज्य शासन मान्यताप्राप्त राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय पॅनोरमा सेक्शनमध्ये समावेश झाला असल्यास त्याबाबतचा तपशिल यासह)

:-

चित्रपटाचे नाव (केंद्र/राज्य शासन पुरस्कृत राष्ट्रीय /आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार प्राप्त चित्रपट अथवा केंद्र / राज्य शासन मान्यताप्राप्त राष्ट्रीय/ आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवाच्या पॅनोरमा सेक्शनमध्ये समावेश झाला असल्यास त्याबाबतचा तपशिल यासह)	चित्रपट निर्मिती सुरु केलेल्याचा दिनांक	चित्रपट पूर्ण झाल्याचा दिनांक	सेन्सॉर प्रमाणपत्र मिळाल्याचा दिनांक	चित्रपट प्रदर्शित झाल्याचा दिनांक	राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय पातळीवर चित्रपटाचा गौरव झाला आहे काय, असल्यास त्याचा तपशिल.	चित्रपट प्रदर्शित न झाल्यास त्याची कारणे

(टिप: यापूर्वी निर्माण केलेल्या, प्रदर्शित केलेल्या चित्रपटाच्या लेखा हिराबाचे/ वार्षिक लेखा हिराबाचे चार्टर्ड अकाऊंटंटने प्रमाणित केलेले प्रमाणपत्र/ केलेली प्रमाणपत्रे यासोबत जोडणे आवश्यक आहे.)

१८) विशेष तांत्रिक बाबींच्या वापरामुळे अतिरिक्त रुपये १० लाखांच्या अनुदानासाठी अर्ज करावयाचा झाल्यास खालील माहिती द्यावी :

अ) ३५ मि.मि.पिक्चर निगोटिक्चचा वापर : होय/नाही
केला आहे काय ?
(याबाबतचे संबंधित प्रयोगशालेचे
प्रमाणपत्र यासोबत जोडणे आवश्यक
आहे.)

ब) डिजिटल सराऊंड साऊंड (डाल्बी /
डि.टी.एस.इ.) चा वापर केला आहे
काय ?
(याबाबतचे ज्या संस्थेत ही प्रक्रीया
करण्यात आली त्या संस्थेचे चित्रपट पूर्ण
झाल्यानंतरचे प्रमाणपत्र आणि ज्या
प्रकारच्या डिजिटल सराऊंड साऊंड चा
वापर केलेला आहे त्या संबंधिच्या करार
पत्राची प्रत यासोबत जोडणे
आवश्यक आहे.)

१९) इतर माहिती :

२०) अर्जासोबत जोडलेली प्रमाणपत्रे : (१)
(२)
(३)
(४)
(५)
(६)
(७)
(८)

२१) प्रमाणपत्रांची एकूण संख्या :

प्रमाणित करण्यात येते की, वर नमूद केलेली सर्व माहिती संपूर्णपणे सखरी आहे. तसेच शासनाच्या आदेश क्र. _____ दिनांक _____ मधील सर्व अटी/शर्तीचे पालन करण्याची मी याद्वारे हमी देत आहे. यापैकी एक किंवा जास्त अटी/शर्तीचे माझ्याकडून/निर्मिती संस्थेकडून उल्लंघन झाल्यास त्याची जबाबदारी संपूर्णपणे माझी राहील आणि त्यासंदर्भात शासनाने ठरविलेल्या अंतिम कारवाईस मी पात्र राहीन याची मला जाणिव आहे.

आपला / आपली विश्वासू,

ठिकाण :

दिनांक : +

( )

निर्माता / निर्माती
संस्थेचा खर स्टॅम्प